

GOSPODARSTVO

TRGOVINA * INDUSTRIJA * OBRT * FINANCE

Leto IV. št. 70

Test, 27. maja 1950

Cena lit 15

Na braniku tudi gospodarskih koristi

»Primorski dnevnik« obhaja te dni petletnico svojega obstanka. V komentarju k temu važnemu dogodku v zgodovini slovenskega in tržaškega tiska se kot gospodarski list moramo omejiti na nekaj pripomb gospodarske vsebine.

Predvsem bo kronist ugotovil, da velja borba »Primorskega dnevnika« za pravice tržaških Slovencev tudi njihovi gospodarski obnovi in uveljavljanju v tržaškem gospodarstvu. List ima posebno gospodarsko rubriko, v kateri brani koristi tržaškega gospodarstva splošno in slovenskega posebej, zavedajoč se dobro, da se noben narod ne more niti ohraniti, kaj šele izgrajevati lastno kulturo, ako svojega gospodarstva ne postavi na lastne trdnje temelje. »Primus« živore deinde philosophari. To velja zlasti za nas tržaške Slovence, ki nas je politična meja odrezala od matice in so nam liberalne in fašistične vladavine pod Italijo do temeljev porušile veličastno gospodarsko stavbo, ki smo jo postavili brez vsake opore vladajočih in celo proti njihovi volji. Ne samo, da ZVU se v petem letu po osvoboditvi vztraja pri Pilatovem stališču umivanja rok in ne migne z mezinem sprito silne krivice in škode, ki so jo pretrpeli tržaški Slovenci pod fašistično vladavino, temveč so se s prišvornimi bogatimi »narodnimi sredstvi« iz ZDA gospodarske postojanke ital. države še okrepile.

V takšnih razmerah je slovensko gospodarstvo v Trstu toliko bolj potrebno učinkovite obrambe v tisku, ki zaradi neznanja slovenskih jezikov pri zapadnjakih in močne italijanske propagande, ki se kar kopa v milijardah italijanskega kapitala, z veliko težavo odkriva odgovornim pot do spoznanja resnice.

Danes je izdajanje listov drag »spas«. O tem nas lahko prepriča čiščenje med tržaškimi tiskom, zlasti med dnevniki. Republiškega dnevnika »La Voce libera« ni več. List je odkrito povedal, da mu je demokristjanska vlada, ki pospešuje razvoj lastnega tiska, odpovedala podporo. Demokristjanom zastojata »Giornale di Trieste« in večernik »Ultimo notizie«. Prenehali so »Lavoratore« kot dnevnik, danes izhaja samo kot tednik. Italijanska komunistična stranka je mnenja, da tržaškimi komunistom zastojata »Giornale di Trieste« in »Ultimo notizie«. Ze od oktobra ni več na spregled liberalnega tednika, oziroma štirinajstodnevnik »L'idea libera«, ne socialističnega »L'Ora socialista«. Prenehala sta tudi neofašistična lista »La Fiamma di Trieste« (Movimento Sociale Italiano) in »La Flaccola«. Demokristjani so ustavili tednik »La Prora« in pričeli izdajati »Il Giornale del Lunedì« kot ponedeljsko izdajo »Giornale di Trieste«.

Poleg »Primorskega dnevnika« izhajajo še jutranji list »Corriere di Trieste«, ki se zavzema za ohranitev Slovenskega tržaškega ozemlja, že omenjena »Giornale di Trieste« in »Ultimo Notizie«. V času tiskovne svobode so pod Italijo izhajali »Edinost«, »Il Lavoratore«, »Il Piccolo« (z opoldanskim in večernim izdajo) in tu pa tam še po en italijanski dnevnik, n. pr. »L'Era Nuova«. Fašizem je zatrl vse razen dveh »Il Piccolo« in »Popolo di Trieste«, pozneje pa še ta dva združil.

Podrobnejši podatki o finančnem položaju tržaških listov ni, ker ni niti v Trstu niti na evropski celini navada, da bi objavljali bilanco založništva listov. »Primorski dnevnik« izdaja založništvo tržaškega tiska, družba z omejeno zavezo, tiska pa se v Tržaškem tiskarskem zavodu pri Sv. Jakobu, ki je tehnično moderno opremljen.

PO SVETU

KALININGRAD-KOENINSBERG je danes glavno mesto tistega dela Vzhodne Prusije, ki je bil priključen k Sovjetski zvezi. Kaliningrad je postal važno prometno središče na pograh med Sovjetsko zvezo in vzhodno nemško cono. Pred vojno je mesto imelo skoraj milijon prebivalcev. 75% mesta je bilo med vojnimi porušenega. Danes šteje okoli 40.000 duš; večina civilnega prebivalstva je ruske narodnosti, dalje je v mestu 5.000 sovjetskih vojakov, 3.000 Baltov in 1.000 Nemcev.

Izdajanje listov na Zapadu dober posel

Na Angleškem so lastniki listov po večini družbe, ki objavljajo svoje bilance kakor ostala kapitalistična podjetja. Izdajanje listov lahko postane pri velikih narodnih vsebakh dober posel. N. pr. angleška družba »United Newspapers Ltd.«, ki izdaja med drugimi listi tudi »Lancashire Evening Post«, bo za lansko leto izplačala kar 20-odstotno dividendo. Čistega dobička je bilo po odbitku davkov v lanskem letu 543.000 (l. 1948 483.000) funtov. Plače nameščenecv so bile zvišane leta 1947 za 20%, leta 1948 za 3% in leta 1949 za 7. V okviru te družbe posluje druga družba pod imenom »Castle Publishing Company«, ki samo tiska božične razglednice in s tem zasluži mnogo denarja.

Znano podjetje »Odams Press«, ki izdaja tudi laburistični list »Daily Herald«, je za l. 1949 napovedalo dividendo 20%, t. j. 2,5% več kakor za l. 1948. Delniški kapital znaša 846.000 funtov. Kosmati dohodki so znašali lansko leto 15.678.329, stroški pa 13.474.036, dobiček torej 2.204.213 funtov; dobiček je bil za 338.168 funtov večji kakor v prejšnjem letu. »Odams Press« ima 51% delnic »Daily Herald«, ostalih 49% je v rokah angleških sindikatov »Trade Unions«.

Angleška delniška družba »Kemsley Newspapers Ltd.« izdaja predvsem tednike, kakor »Sunday Times« (njegov glavni urednik W. W. Hadly je te dni odstopil pri 84 letih), »The Sunday Mail« (Glasgow), »The Sunday Sun« (Newcastle), »Sunday Empire News« (Manchester), ki se tiska v dveh milijonih izvodov; »Sunday Chronicle« (v Londonu in Manchesteru), »The Daily Graphic« in »The Sunday Graphic«.

V letu 1949 se je dobiček družbe zmanjšal za 398.973 na 1.892.440 funtov, ker je družba nabavila nove tiskarske stroje za 400.000 funtov. Družba bo izplačala dividendo 12%.

Med angleškimi listi ima najvišjo naklado Beaverbrookov list »Daily Express«, ki je te dni praznoval 50-letnico. Beaverbrook je kupil list za 17.500 funtov, medtem ko znaša danes delniška glavica 7 milijonov funtov. Naklada se je med tem časom dvignila od 300.000 na 4 milijone. Isto podjetje tiska tudi »Evening Standard« (Funt velja 1600 do 1700 lit).

NAKLADA NEWYORSKIH LISTOV

Neodvisni newyorški listi zastojajo nekoliko za londonskimi glede naklade, vendar tudi njihova naklada stalno raste:

	Med tednom	Ob nedeljah
Daily News	2.330.000	4.480.000
Mirror	1.080.000	2.138.000
World Telegram	400.000	
New York Times	544.000	1.161.000
Journal American	588.000	583.000
Herald Tribune	330.000	678.000
Post-Bronx H. News	366.000	301.000

To je naklada glavnih newyorških listov v letu 1949 po uradnih podatkih, ki jih je objavil »Editor and Publisher«, glasilo ameriških založnikov.

ITALIJA

Splošno Italijani manj citajo liste kakor drugi narodi. To potrjujejo podatki o potrošnji časopisnega papirja na državljana v posameznih državah: v ZDA pride 33 kg časopisnega papirja na osebo na leto, na Švedskem 18,2, v Švici 9,2, v Britaniji 8, v Belgiji 7,5, v Holandski 7, v Franciji 6 in v Italiji 1,3. Italijanski listi obsegajo navadno 4-6 strani. V Italiji se tiska 92 dnevnih listov, ki imajo skupno naklado 4 do 5 milijonov izvodov dnevno, medtem ko samo naklada newyorških listov doseže 6 milijonov izvodov. Naj navedemo naklado nekaterih največjih italijanskih listov:

Corriere della Sera	350.000-400.000
Stampa	180.000-200.000
Corriere di Inform.	140.000-150.000
Gazzetta del Popolo	150.000
Messaggero (Rim)	140.000
Unità	130.000
Gazzettino di Venezia	120.000
Nazionale	120.000
Gazzetta dello Sport	100.000
Italia	100.000
Corriere Lombardo	90.000
Milano Sera	75.000
Giornale d'Italia	60.000
Avanti	50.000
Tempo di Milano	20.000
Popolo	20.000

Vse kaže, da v Italiji bolj nese izdajanje tednikov. Tako ima tednik »Grand Hotel«, ki ga na žalost ženski svet kar požira, okoli 1 milijon naklade, dalje »Domenica del Corriere« 600.000. Precej za tem so romani v časopisnih izdajah, kakor »Annabella« in »Novella« po 300.000, »Eva« 250.000, »Europeo« 150.000 do 200.000; večji list »Corriere dei Piccoli« 200.000 do 250.000; humoristični listi »Candido« 150.000, »Travaso« 50.000 do 60.000 in »Marc'Aurelio« 30.000 do 40.000. Tednik »Il Mondo« ima naklado 30.000 do 40.000.

PETROLEJSKI REZERVOAR Z ZMOGLJIVOSTJO 80.000 kub. m je te dni odprla družba Standard Italo-Americana Petroli v Genovi. Za predsednikom družbe Ringler-

GOSPODARSKI OBROČ OKOLI SOVJETSKEGA BLOKA?

	8348	8708	8708	104
Površina (v kv. miljah)	196	198	201	103
Površina (v mil. kv. milj)	30,4	33,2	35,0	115
prebivalstvo (mil.)	182,6	231	260	162
indust. delavcev (mil.)	34,1	32,1	36,7	108
premog (mil. krat. t)	16,4	15,7	16,7	114
olje (mil. krat. t)	14,4	14,0	20,1	140
sur. železo (mil. krat. t)	177	213	256	145
sur. jeklo (mil. krat. t)	6,4	7,2	9,0	141
baker (1.000 kr. t.)	2,9	2,5	3,3	114
cement (mil. krat. t.)	48,2	62,0	73,2	152
gnojila (mil. krat. t)	31,1	51	79	254
elektr. energija (mil. kwh)	47	68,2	100,2	213
traktorji (1.000)	50	62	74	148
kamioni (1.000)	893	859	1091	122
oročni stroji (1.000)	4409	3605	4122	93
papir (1.000 kr. t)	136	137	163	120
bombaž. tkanine (mil. jardov)	206	161	172	83
usnj. čevlji (mil. parov)	95,6	80,6	82,6	86
žito (mil. kr. t)	2,89	2,0	2,2	76
sladkor raf. (mil. kr. t)				

Kakor se vidi iz razpredelnice, je proizvodnja skoro v vseh panogah presegla predvojno. Kljub temu napredku ne dosega proizvodnje ZSSR proizvodnje v ZDA. Proizvodnja premoga, ki je znašala v l. 1949 260 milijonov t, je dosegla ko-

maž nekaj nad polovico proizvodnje v ZDA, čeprav je v primeri s predvojnimi časom napredovala za 42%. Pridobivanje mineralnih olj znaša približno 1/10 proizvodnje v ZDA, proizvodnja jekla pa okoli 30%.

Lesna konjunktura še traja

Anglija se pogaja s Švedsko in ZSSR

Angleška lesna kontrola (British Timber Control) bo letos kupila sumo okoli 100.000 standardov švedskega lesa, čeprav je imela v načrtu nakup 250.000 st., in sicer po višji ceni 45 funtov.

Svensk Travarar Tidning (Švedski list za les) poroča, da je izvoz rezanega lesa dosegel 425.000 st., t. j. 70% predvidenega za leto 1950, čeprav ni dosegljivi glavni kupec V. Britanija s strani kontinenta, so švedski izvozniki opozorili Angleško lesno kontrolo, naj se prične pogajati; toda šele decembra 1949 je prišlo do načelnega sporazuma, da bo Britanija kupila 250.000 standardov. Januarja so Švedi zopet opozorili Angleže, Angleži so tedaj odgovorili, da morajo počakati z nakupi, dokler ne bo zopet dovoljeno uvažati tudi angleškim zasebnikom. Ko

je februarja postalo jasno, da ne bo kontrola uvoza mehkega lesa odpravljena do jeseni, so predstavniki British Timber Control prišli na pogajanja v Stockholm. Toda Angleži niso hoteli sprejeti cen, ki so se med tem časom utrdile na drugih trgih. Odbili so vse cene kot previsoke. Dotlej je švedska prodaja narasla na 300.000 st., t. j. do okoli polovice predvidenega letnega izvoza.

Angleško zavlačevanje je šlo v korist izvoza kanadskega lesa. Izvoz švedskega lesa je dosegel lansko leto 600.000 st., leta 1948 pa 534.000. V razdobju 1936-1938 je švedska izvozila letno po 800.000 st. Računajo, da je danes švedska proizvodnja dosegla vrhunec glede na zmogljivost švedskih gozdov. Lansko leto je kupila Anglija eno

tretjino razpoložljivega švedskega lesa; za njo je bila prva Holandija z 20%, dalje Zahodna Nemčija, ki je potrožila uvoz v primeri z letom 1948.

VABILO IZ MOSKVE

Sovjetska vlada je povabila v Moskvo angleško delegacijo na pogajanja za nakup sovjetskega lesa. V Londonu računajo, da bo sovjetska delegacija skušala naviti cene za 20% glede na razvrednotenje funta in povišanja cen na svetovnem trgu. Sovjeti računajo na popustljivost Angležev, ker se ti še niso sporazumeli s Švedi in Finci. Moskva ponuja velike količine mehkega lesa proti takojšnji izročitvi. Z druge strani so Angleži odlašali s pogajanjem s Švedi vedoč, da ima tudi ZSSR na razpolago mnogo lesa.

Plače organiziranega delavstva so višje

Ameriška delavska zveza (American Federation of Labor, AFL) je ob priliki praznovanja stoletnice rojstva njenega ustanovitelja Samuela Gompersa zbrala podatke o plačah delavcev, ki so organizirani, in tistih, ki niso. Zgornja podoba nam prikazuje dosežke tega dela. Pokazalo se je, da so plače organiziranih delavcev za 20 do 30% višje kakor neorganiziranih. Na vsak dolar plače, ki jo prejme neorganizirani delavec, prejme organizirani n. pr. v pekarnah 1,28 dolarja, v mlinih 1,26, v pralnicah 1,29 itd.

Gompers, ki je pričel s svojim pionirskim delom okoli leta 1870, je najprej organiziral industrijsko delavstvo po podjetjih. Pripravljal je zlasti podjetnike, da boljše plačani delavec več da od sebe, in da je treba delavca navezati na podjetje na ta način, da se mu zagotovi delež pri dobičku. Višje plače omogočijo večjo potrošnjo, kar z druge strani pospešuje proizvodnjo.

Mlajša je druga delavska zveza CIO (Congress of Industrial Organizations), ki se je organizirala leta 1930 in ima za seboj večje množice industrijskega delavstva. Organiziranih delavcev je danes v ZDA okoli 16 milijonov. Obe delavski zvezi imata premoženje 1 milijarde dolarjev. Mesečni prispevki delavcev znašajo v prvi zvezi 1-7 dolarjev mesečno, v drugi, ki je borbenejša, 1-3 dolarje.

IZHAJA VSAKO DRUGO SOBOTO.

Uredništvo in uprava: Trst, ulica Geppa 9. Telefon 89-33. — Cena: Posamezna številka 15 lit, 10 din. — Naročnina: za STO in Italijo letna 350 lit, polletna 180 lit; za Jugoslavijo letna 225 din, polletna 130 din; za ostalo inozemstvo letna 1 dolar. — Cene oglasov: za vsak mm višine v širini enega stolpca 40 lit, 6 din.

Organizacija vzhodnega bloka

Po poročilih iz dunajskih virov je načrt za ureditev gospodarskih odnosov med Zvezo sovjetskih soc. republik in državami pod njenim vplivom izdelal gospodarstvenik prof. Varga ob sodelovanju dr. Clodiusa, bivšega nemškega ministra za zunanjo trgovino. Tega je sovjetska vojska ujela v Romuniji, kjer je pripravil po Hitlerjevih navodilih konferenco o prometu na Donavi. List »Izvestija« je nedavno naglasil važnost gospodarskega sodelovanja med ZSSR in njenimi sosedmi, (Poljsko, CSR, Bolgarijo, Madžarsko in Kitajsko) na novi osnovi, ki je bila postavljena z ustanovitvijo gospodarskega sveta za vzajemno pomoč januarja 1948. Po dunajskih vesteh naj bi načrt sodeloval na naslednjih načelih:

1) V državah vzhodnega bloka je rubelj osnova za poravnavo trgovinske izmenjave. 2) V kominformističnih državah naj se posamezne valute prilagodijo novemu tečaju rublja. 3) Čimbolj je treba omejiti neposredne trgovinske sporazume teh držav z zapadnimi državami. 4) Države vzhodnega bloka naj čimprej ustvarijo prostorno carinsko zvezo, ki naj zajame vse kominformistične države. Zunanjo trgovino kominformističnih držav bo urejeval Gospodarski vzhodni svet; poravnave bo vršila mednarodna banka, ustanovljena v Moskvi. Načrt naj se izvede v teku junija meseca.

HELIKOPTER - ZRACNI »BUS«. Dne 1. junija pričena redno voziti med Liverpoolom in Cardiffom »zračni bus« (airbus), t. j. helikopter z 12 sedeži. To je prvi poskus, da se helikopter uporabi kot potniško vozilo, ki bo nadomestilo avtobuse. Angleški listi očitajo vladi, da je premalo storila za pospeševanje uporabe helikopterja za potniški promet. (Helikopter bi bil vsekakor idealno vozilo za vzdrževanje potniških zvez med tržaško okolico, ki je 300 m nad morjem in Trstom).

SAVA KALUZA

je prvi jugoslovanski ženski pomorski častnik. Vkrčana je na novi ladji »Titograd«, ki je večkrat priplula v Trst. Tržačani so jo videli, kako je spretno vodila izkrčevanje tovora v naši luki. Vsak bi bil seveda rad vedel, kako se ženska počuti v težki službi na morju.

Doma je iz Postojne. Pomorsko akademijo je končala v Piranu. Dalmatinci in Dalmatinke, ki slovijo v vsem svetu kot spretni in drzni mornarji, ji gotovo ne morejo odpušiti, da je prav Slovenka prva dosegla čast jugoslovanskega pomorskega oficirja.

MOTORNJA LADJA »SRBIJA«, ki je bila zgrajena v Holandiji za Jugoslovansko linijsko plovbo, bo lahko sprejela 44 potnikov. V Holandiji je bila tako prirejena, da je poleg tovora sprejela lahko samo 12 potnikov. Zda jo preurejajo v reški ladjedelni na način, da bo na njej prostora še za novih 32 potnikov.

POTNISKE MOTORNE LADJE za obalno plovbo, ki bodo lahko sprejele do 800 potnikov, so pričeli serijsko izdelovati v puljski ladjedelnici »Uljanika«.

Dolar je poplaval Italijo

Italija ni bila deležna samo Marshallove pomoči, UNRR-ae in pomoči iz drugih ameriških skladov. Italija je poleg tega prejela še vrsto zasebnih posojil in kreditov za težko industrijo. Po letu 1945 so Italijani napravili na ameriške kapitaliste vtis zelo podjetnih ljudi. Ameriški poslovni ljudje niso naleteli v Italijo na stroge določbe in zaprtost kakor v Franciji in Angliji. Lahko so sklepali dogovore z raznimi italijanskimi ministrstvi. Pritekal je zasebni ameriški kapital v kinematograf, hotele, prevozne konkerne in tovarne. Na vrhu tega so bili dohodki Vatikanu iz inozemstva, stalen pritok denarja od sorodnikov v ZDA in turistični denar.

Tako je dolar postal italijanski denar. Ako ti hoče Italijan oddati v najem svojo hišo, ne bo postavil cene v italijanskih lirah, temveč v dolarjih. Italijanski avtomobil kupiš z dolarji. Na koncu koncev začne računati tudi sam v dolarjih. Osredotočenje Italijanov na dolar je odprlo pot k sprejemanju ameriškega načina zaključevanja poslov in ameriškega gledanja na življenje ter pot k ameriškemu vedenju.

(Iz popotne torbe Alana Moorheada, sotrudnika »Observerja«.)

ANIC-STANIC

Sporazumno z upravo Marshallovega načrta (ECA) je bil dosežen med družbo Standard Oil Co. New Jersey in italijansko petrolejsko družbo ANIC sporazum, po katerem se ustanovi v Italiji nova petrolejska družba STANIC Oil Co. Standard Oil Co. vloži v petrolejsko podjetje v Italiji 12 milijonov dolarjev (dve milijardi in pol lit). Pri družbi STANIC bo udeležena s 50% delnic. 10 milijonov dolarjev vloži ameriška družba v petrolejske čistilnice v Bariju in Livornu, pri katerih bo udeležena s 50%. Čistilniški bosta modernizirani, tako da bo druga lahko dnevno pridelovala 21.500 sodov nafte na dan.

Pod diktatom italijanskih kartelov

Nasla borb za neodvisnost tržškega gospodarstva temelji na čisto gospodarskih osnovah. Mi trdimo, da je rešitev tržškega gospodarstva v samoosvojitvi, kajti 25 let prisotnosti Italije je pred zgodovino neovrnosti dokazala, da sta si italijansko in tržško gospodarstvo v krivičem nasprotju in da je carinska združitev Trsta z Italijo za razvoj tržškega gospodarstva pogubna. Koristi italijanski luk in italijanske industrije, pa tudi italijanske delovne sile niso v skladu s tržskimi.

Nedavno smo opozorili v zvezi s tiskovno konferenco v gospodarskem oddelku ZVU, kako je doslej še vsako tržško pobudo za ustanovitve novih industrijskih podjetij zamrla ob odločnem nasprotovanju italijanskih industrijskih kartelov in monopolov.

Poglejmo danes, kaj pravi o delovanju italijanskih industrijskih kartelov v sami Italiji Anglež K. Scott Watson (Sunday Times, 7. maja):

FIAT, Montecatini, Breda in tekstilne tovarne so doslej uživale za Maginotovo linijo tarif in posebnih carin monopol. Velik del Marshallove pomoči je bil podeljen njim. Izvedenci ECA (Marshallovega plana), ki so preučili italijanske industrije, so se izrazili zelo kritično; njena osnova ni zdrava. Ogromni dobički, ki so jih nakopili v preteklih letih, niso bili naloženi v posle, temveč prenešeni v inozemstvo v dolarjih ali v švicarskih frankih. Kolonizirani investiranega denarja je v Italiji med najnižjimi v primeru z drugimi državami. To je značilno in odkriva nezaupanje v bodočnost. Banke ne marajo financirati novih zdravil podjetij, čeprav ta plačajo tudi 12% obresti. Italijanski industriji se borijo za ohranitev svojega monopolističnega položaja proti poskusom z Západa. Neki italijanski kombinat je preprečil izvedbo načrta neke angleško - italijanske skupine, ki je hotela proizvajati avtomobile po nižjih cenah. Najbolj škodljiva poteza italijanskih kartelov je v tem, da poslujejo na osnovi majhne proizvodnje, toda z velikim dobičkom. Za izdelovanje hladilnikov ima monopol neka trdka, ki jih prodaja po 100 funtov (okoli 170.000 lir), medtem ko proizvajajo v Londonu hladilnike za polovico ceneje.

Cement je v Italiji 70krat dražji kakor pred vojno; zato pa se gradijo v prvi vrsti luksuzne zgradbe.

(Poročali smo že, kako je bila v Trstu na pritisk italijanske vlade odbita koncesija za ustanovitev cementarne nekaj tržški skupini, medtem ko je koncesijo dobila italijanska družba Italcementi).

Kliring v italijansko - avstrijski trgovini

Trgovinska pogodba med Avstrijo in Italijo, ki sta jo podpisala De Gasperi in Gruber leta 1945 v Parizu, je bila nedavno razširjena in spopolnjena na dunajskem sestanku mešane avstrijsko-italijanske komisije za izmenjavo blaga med obema državama. Dosedaj je namreč vladalo načelo direktnega izmenjavanja blaga za blago: Italijanski uvoznik je smel uvoziti določene množine avstrijskega blaga, le ako je izvozil po vrednosti enako množino italijanskega blaga v Avstrijo, kar je seveda zelo oviralo trgovino.

Nameto tega neokretnega sistema so zdaj uvedli kliring, in sicer na podlagi obračunavanja v dolarjih. Tako se bodo fakture italijanskih in avstrijskih izvoznikov sestavljale v dolarji namesto v lire, oziroma v šilingih. Račune bosta vodili državni banki, avstrijska in italijanska. Nekritični račun ne bodo smeli prekoračiti vsote 150.000 dolarjev. Vrednost izmenjave bo dosegla okoli 45 milijard lir. Kontingenti blaga so ostali v glavnem neizpremenjeni. Avstrija bo izvozila več lesa in več papirja kakor doslej, izvoz surovega železa, jekla in dokončnih izdelkov ostane neizpremenjen.

Na ta način so se izognili težkemu vprašanju, kako naj se določi odnos lire nasproti šilingu — vprašanje, ki je zelo oviralo dosedanje obračunavanje in s tem tudi trgovino. Glede starih pogodb o izvozu italijanskega blaga v Avstrijo, zaključenih do 31. marca, velja stara pogodba. Izvršile se bodo lahko do srede tekočega leta. Za avstrijsko blago, izvoženo v Italijo, velja tečaj 29,47 lire za šiling, za izvoz italijanskega blaga v Avstrijo ne velja samo ta tečaj, temveč še razni drugi premijski tečaji na podlagi treh kategorij A B C.

Vprašanje neposredne poravnave tržških pristankih uslug in brodnin za avstrijski tranzit je bilo rešeno negativno; to se pravi, da je bila poravnava vključena v italijansko-avstrijski kliring, pri katerem nima Trst nikakršne besede.

IZOLATORJE ZA ELEKTRICNE DALJNOVODE za napetostjo 110.000 voltov je izdelala tovarna elektro-porcelana v Novem Sadu.

ZAPADNI KARTEL V ŠTEVILKAH

Schumanov predlog na londonski konferenci, naj bi se ustanovil zapadni kartel premoga in jekla ob sodelovanju Nemčije, ni navdušil Angležev. Vse kaže, da so za njim Američani. V pojasnilo navajamo podatke o proizvodnji premoga iz jekla na zapadu:

	V. Britanija	Zah. Nemčija	Francija	Posarje	Belgija	ZDA
1946	188,7	55,3	47,2	7,9	22,8	537,5
1947	200,6	72,5	45,2	10,5	24,4	624
1948	211,8	88	43,5	12,6	26,9	591
1949	218,5	105,5	51,2	14,3	27,6	434

PREMOG
(v milijonih ton)

	V. Britanija	Zah. Nemčija	Francija	Posarje	Belgija	ZDA
1946	12,9	2,7	4,4	0,3	3,6	60,4
1947	12,9	3,1	5,7	0,7	4,6	77
1948	15,1	5,6	7,2	1,2	6,4	80,4
1949	15,7	9,2	9,1	1,8	6,1	70,6

JEKLO

V jugoslovansko-italijanskem sporazumu - rešitev jadranskih luk

V Raveni je bilo v trgovinski zbornici posvetovanje o obnovi prometa v luki. Komisar trgovinske zbornice C. Garavini je zahteval, naj se obnovi proga Trst - Benetke Ravena, ki je bila ustavljena 1. marca 1950 ne zaradi pomanjkanja prometa, temveč iz političnih razlogov. Minister trgovinske mornarice Simonini je izjavil, da je usoda pristanišča Ravena povezana z možnostjo prometa z nasprotno jadransko obalo. Da bi se ta promet obnovil, je vlada podpisala italijansko jugoslovanski sporazum o ribolovu. Tega ne smemo presojaati ločeno, temveč kot čin velikega političnega pomena, ker je bil zasnovan kot prvi člen v verigi, ki bo vezala obe jadranski obali, glede na to, da se gospodarstvu obeh držav dopolnjujeta. Tisti dan, ko bo rešeno to vprašanje, ne bo samo rešeno vprašanje Ravene, temveč tudi vprašanje vseh jadranskih luk, v katerih vlada danes mrtvilo. (Il Globo 21. IV.)

PRED REFORMO SOCIALNEGA SKRIBSTVA V ITALIJI

O reformi sedanega sistema socialnega skrbstva je že več let govora v strokovnem in političnem časopisju. Kot znano, se tukajšnja praksa socialnega skrbstva v celoti opira na italijansko zakonodajo. Z vsa verjetnostjo bo zaradi tega krajevna vojaška uprava vsvojila tudi nove ukrepe.

Osnutke reforme je v Italiji baje že v celoti pripravljen, ni pa bil še objavljen. Ker je zadeva predmet živega zanimanja delodajalcev in delojemalcev, bomo na kratko navedli glavne poteze napovedane reforme na podlagi obvesil in poročil iz raznih virov.

Socialno skrbstvo bo po omenjenem osnutku raztegnjeno na vse delojemalce, tudi na tako imenovane "neodvisne" (n. pr. na kmetovalce, zemljiške zakupnike) in tudi na skoraj vse obrtniške kategorije. Vse dosedanje oblike socialnega skrbstva bodo povezali v skupno enotno organizacijo. Odpadla bo na ta način vrsta zasebnih in javnih ustanov, ki sedaj delujejo na področju socialnega skrbstva v prid svojih članov ali v okviru raznih podjetij. Kljub temu pa bodo te ustanove lahko še delovale, a le kot dopolnilno osrednje ustanove in v kolikor bo njihovo delovanje predvideno v okviru kolektivnih delovnih pogodb.

Vse posle, ki so v zvezi s socialnim skrbstvom, bodo poverili dvema ustanovama. Prva se bo bavila z zavarovalnicami za starost ter z neizplačnimi, druga pa z zavarovalnicami, ki se nanašajo na bolezni, začasno nesposobnost, tuberkulozo in materinstvo, kakor tudi na neizplačane, ki nimajo trajnih posledic. Ni znano, kam bodo uvrstili družinske doklade.

Pravico do starostne pokojnine bodo imeli delojemalci, ki bodo dosegli 65 let (doslej 60 let) pri moških in 60 (doslej 55) pri ženskah. Pokojnine bodo razdelili v tri kategorije: prvi kategoriji bodo pripadali delojemalci, za katere je bilo stvarno vplačanih najmanj 15 let predvidenih prispevkov. Ta kategorija bo prejela pokojnino, ki bo znašala 25% stvarnih prispevkov pri zadnji zaposlitvi. Druga kategorija upokojujecev s 16 do 25 let dela bo prejela 35% in končno tretja z več kakor 25 let dela pa 45%. Najvišji znesek za izračunavanje pokojnine ne bo smel prekašati 720.000 lir letno. Za delavce, ki so upokojeni na podlagi starega sistema socialnega skrbstva, bodo baje določili minimalno pokojnino 7000 lir mesečno.

Prispevke bodo računali na celokupne prejemke in ne kot doslej na dolo-

KRONIKA

POSTNE PRISTOJBINE ZA POSILJANJE darilnih paketov iz ZDA v Evropo bodo 1. julija zopet običajne, to se pravi ne več znižane. Razliko med znižanimi in normalnimi pristojbinami je doslej plačevala ECA (uprava Marshallovega načrta). Običajna pristojbina za pakete iz ZDA v inozemstvo znaša 14 centov, znižana pa 6 centov za darilne pakete. Ostala bo znižana pristojbina za darilne pakete, namenjene v Trst, Italijo, Grčijo in Avstrijo.

»Triešte riprende« (Trst se obnavlja) je ime priložnostne publikacije ob koncu drugega leta Marshallovega načrta. Odgovorni urednik je Mario Polla, nekdanji gospodarski urednik nacionalističnega lista »Voce libera« in vnet zagovornik priključitve Trsta k Italiji. — Tržška misija ECA je poleg tega izdala propagandni zemljevid Tržškega ozemlja, ki nazorno prikazuje uporabo kreditov ERP na Tržškem. Oboje v italijanski.

»Giulio Cesare« je nova 25.000-tonska motorna ladja genovske družbe »Italia«, ki so jo splovili te dni v Trst in je bila zgrajena z denarjem ERP. Vkrcala bo lahko 1.400 potnikov. »Il Globo« piše, naj se ameriški brodarji ne vznemirjajo zaradi obnavljanja italijanske mornarice, ki obsega danes že 2.654.000 brt. — V Trstu so splovili 13.000-tonsko ladjo »Australia«, ki je bila zgrajena za Tržški Lloyd s krediti Marshallovega načrta.

ITALIJANSKA TOVARNA STROJEV OLIVETTI (Ivrea) je postavila na trg nov računski stroj »Summa

15«, ki je uporaben za seštevanje in odštevanje v manjših podjetjih. Stroj stane 128 tisoč lir. Tovarna Olivetti je prevzela turinsko tovarno strojev »Invicta«.

čene maksimalne zneske. Del prispevkov (menda 1,5%) bodo naložili delojemalcu. Delavci in nameščenci bodo morali poleg tega prispevati z 10% na stroške, ki jih bodo ustanove imele za plačevanje honorarjev zdravnikov ter za nakup zdravil v primeru bolezni zavarovane.

Vsak delojemalec bo prejel z delovno knjižico tudi posebne tiskovine, na katere bodo lepili posebne znamke o vplačanih prispevkih ter zaznamovali vse dajatve zavarovalnih zavodov. Glede neizplačanih delodajalca, če se je neizplačal po njegovi krivdi.

INDUSTRIJA VOLNE V KRIZI

Italijanska industrija volne preživlja občutno krizo, kakor so ugotovili na obnem zboru Združenja italijanske industrije volne v Turinu, ki so mu prisostvovali kar trije ministri — Togni (za industrijo), Pella (za finance) in Campilli. Glavni vzrok krize je predvsem zmanjšanje izvoza; ta je padel lanske leto od 30% na 8-10% proizvodnje. Tudi notranja potrošnja se je zmanjšala. Proizvodni stroški so v Italiji razdeljeni tako-le: 1/3 odpade na nabavo surovin, 1/3 na predelavo in 1/3 na davke. — Nikdo ni na zborovanju odgovoril na vprašanje — vsaj iz objavljenih poročil ni mogoče tega sklepati — zakaj sta se potrošnja in izvoz zmanjšala, čeprav je odgovor lahek: cene so previsoke.

GOSPODARSTVO IN POLITIKA

Med razpravo v italijanskem senatu o tržškem vprašanju je demokristijan Jacini izjavil, da so demokristijani za neposredna pogajanja z Jugoslavijo glede Tržškega ozemlja, ker čutijo, kako se italijansko in jugoslovansko gospodarstvo dopolnjujeta.

Stari Orlando je bil med razpravo bolj bojeviti in je dejal: »Nima smisla, spravljati zadevo pred OZN, ker je mrtva. Zgodovina se ne razvija ob ovčjem meketanju, temveč ob levjem rojenju. Nekdanji socialist Labriola je nastopil proti imenovanju guvernerja in pozval vojnega ministra Pacciardija: Povejte, da naši vojaki ne dopustijo, da bi Trst ostal ločen od Italije. Popularna vojna... je nadaljeval Labriola, medtem ko so ga drugi senatorji prekinili. Svojo misel je dopolnil z izjavo: Ne mislite, da je to neumnost. Vojna in mir sta povezana z usodo narodov...«

Razvoj tržškega prometa

Promet skozi tržško pristanišče se splošno ugodno razvija. V teku prvih treh mesecev je bil za 3,4 milijona stotov večji kakor v istem času l. 1938. Seveda je v tem vključena visoka postavka avstrijskega prometa na račun Marshallove pomoči iz ZDA, ki bo odpadla l. 1952. V trimesečju oktober - december

	1950	1949	1938
UVOZ			
po železnici	2.594.977	2.572.809	2.335.267
po morju	6.690.434	6.720.450	5.712.442
	9.285.411	9.293.260	8.047.704
IZVOZ			
po železnici	4.776.596	5.059.440	2.444.664
po morju	2.280.939	2.035.883	2.419.508
	7.057.535	7.095.323	4.864.170
SKUPAJ			
po železnici	7.371.573	7.632.249	4.779.931
po morju	8.971.373	8.756.334	8.131.948
	16.342.946	16.388.583	12.911.879

Dobro znamenje v razvoju prometa je okolnost, da napreduje uvoz po železnici iz zaledja. Naraščajo predvsem uvoz lesa (v februarju 307.732 stotov, v marcu 365.477 stotov), papirja (v februarju 38.027, v

tehnične

KAKO PRISTEDIS BENCIN

Ko je vladalo pomanjkanje bencina, so uporabljali avtomobilisti raznovrstne doma pripravljene mešanice bencina z drugimi destilati zemeljskega olja. Hoteli so prističiti bencin, vendar si niso v resnici prav nič pomagali. Bencinski motor je tako zgrajen, da deluje pravilno le z bencinom. Vsi tisti dodatki, ki so bili v rabi v vojnih letih, so le navidezno koristili: poraba bencina je bila manjša, zato so pa bile večje okvare na bencinskem motorju.

Vsak avtomobilski vozač gleda vsekakor na to, da porabi pri vožnji čim manj bencina. To se mu bo posrečilo le takrat, ko bo pravilno uporabljal motor; seveda mora tudi motor brezhibno delovati. Zato moramo motor v določenih časovnih presledkih temeljito pregledati in očistiti. Dolgoletne izkušnje preizkuševalnih postaj za bencinske motorje pravijo, da nastaja približno 10% izgub na porabi bencina zaradi nepravilnega delovanja vplinjača ter vžigalne naprave. Pri vplinjavanju bencina nastopa približno 15 različnih napak zaradi neprimerne šobe, slabega stanja plavajača v vplinjaču, slabe tesnilnosti itd. Pri vžigalni napravi pa nastopa okoli 20 napak. Te napake povzročajo predvsem: neprimerna svečka, prevelika razdalja med elektrodama, zamazani ali poškodovani stiki, okvare na kondenzatorju, porazdelilec itd. Pri temeljitnem pregledu in preizkuševalnici za avtomobilske motorje zlahka ugotovite te napake in tako preprečite preveliko potrošnjo bencina, ki jo povzročajo te napake.

Nadaljnji pojav, ki pogostokrat poveča porabo bencina, je ta, da vozimo s preveč hladnimi motorji. Bencin, ki ga sedaj uporabljamo, se uparja pri višji temperaturi kakor pa bencin, ki je bil v rabi pred vojno. Meja uparitve je namreč pri 220 stop. Celzija. Pred vojno je deloval motor najboljše takrat, ko je imela voda v hladilniku temperaturo 80 do 85 stop. Celzija. Pri današnjem bencinu pa naj znaša temperatura vode v hladilniku 90 stop. Celzija. Sodeč po statistikah avtomobilskih preizkuševališč vozijo današnje avtomobili s hladilno vodo temperature 60 stop. Celzija. Če hladilnik primerno obložimo, bodo znašali prihranki na bencinu 10 do 15%. To ve-

lja predvsem za vožnje v mestu. Umešno je, da vgradimo termometer za čitanje od daleč. Če pri nekaj sto kilometrih vožnje je s prihranki na bencinu poplačan ta strošek.

Važno je tudi to, da se držimo tiste hitrosti vožnje, pri kateri je najmanjša povprečna potrošnja bencina. Ta hitrost znaša pri osebnih avtomobilih 50 do 60 km na uro, pri srednjih tovornih avtomobilih pa 40 km na uro. Izvežbanost vozača se kaže v tem, da ohlani med vožnjo vedno neko srednjo hitrost, ne pa da v skokih skuša doseči največjo hitrost. Pri vožnji na srednje dobrih cestah skozi naselja naj znaša povprečna hitrost vožnje približno 50 do 60% največje hitrosti vozila, pri dolgih vožnjah na dobrih cestah dve tretjini do tri četrtine, na avtomobilski cesti pa do 90% največje hitrosti vozila.

Zelo hitra vožnja nas stane mnogo. Potrošnja bencina je velika, pa tudi plašči avtomobilskih koles se močno obrabljajo. Pri povečanju hitrosti avtomobila od 50 na 70 km na uro se poveča potrošnja bencina 15 do 20%, potrošnja olja pa 80 do 100%, plašči se pa obrabijo za 50%. Najslabše gospodarji z avtomobilom tisti vozači, ki stalno spreminjajo hitrost avtomobila. Število izmen (število sprememb hitrosti na poti 10 km) nam kaže vrednost vozača. Pri dobrem vozaču znaša število izmen 1 do 2, slab vozač pa spremeni tudi petkrat hitrost na poti 10 km. S tem, da povečamo število izmen od 2 na 4, se poveča potrošnja bencina tudi za 50%. Če na vsak km poti štirikrat spremenimo hitrost, potrošimo 12 gramov bencina več kakor pri pravilni vožnji. Če si te spremembe hitrosti slede na 100 km dolgi poti, bo potrošnja bencina za 1 in pol litra večja.

ELEKTRICNA LOKOMOTIVA S PLINSKO TURBINO

Svica je dobavila Angliji električno lokomotivo s plinsko turbino. To je prva lokomotiva te vrste v Angliji. Lokomotiva tehta 117 ton. Njen učinek znaša 2500 KS. Pri lokomotivi je značilno to, da razvija turbina 19300 KS, od katerih pa porabi kompresor kar 7800 KS. Pogonsko sredstvo je Diesellovo olje. Temperatura plinov v turbini znaša 600°C.

GALVANSKO POCINJENA PLOČEVINA

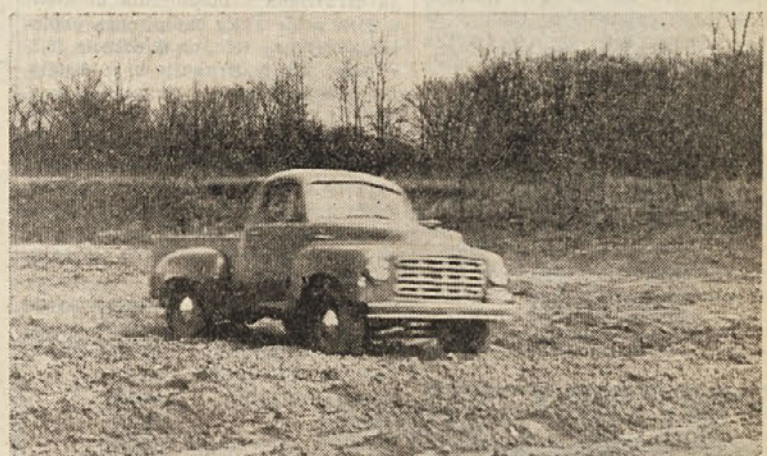
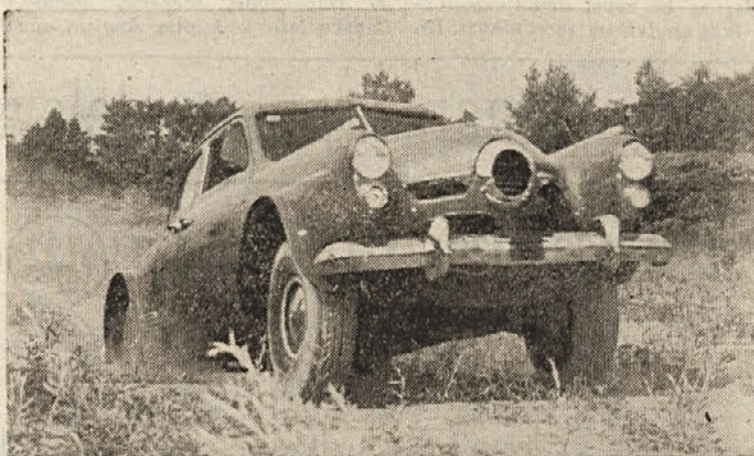
Med leti 1943 in 1948 se je dvignila proizvodnja bele pločevine (za izdelovanje obojev, konzerv itd.) v ZDA od 2 na 3,7 milijone ton. Tak prirastek v proizvodnji pocinjene pločevine pa je bil možen predvsem zato, ker so vpeljali način pocinjenja z električnim tokom. Galvansko cinjenje pločevine so vpeljali v ZDA leta 1941. Dosedaj so izdelali v ZDA po tem postopku 1,7 milijona ton pocinjene pločevine.

KVARNO UCINKOVANJE CEMENTA NA SVINCE

Opazili so, da pod določenimi kemijskimi pogoji okolja cement zelo kvarno učinkuje na svince. V treh do štirih letih lahko cement uniči svinčeno cev s 4 mm debelo steno.

Stroj za ometavanje zidov sta izdelala mehanik Hrastelj in zidar Zlodre. V dveh minutah izprazni 300 litrov malte. Za pritisk uporablja zrak v jeklenkah, lahko pa tudi kompresorje. S približno 6 kub. metri zraka je mogoče izprazniti približno 1800 litrov malte. Z njo omečejo 75 kv. metrov stene. V eni do 2 ur je mogoče ometati z grobo malto 1800 kv. metrov stene.

STUDEBAKER 1950

TOVORNI IN OSEBNI POSEBNI AVTOMOBILI ZA PROMET NA VSAKOVRSNIH CESTAH IN TEŽKIH LEGAH
NAJMANJŠA PORABA GORIVA - CENE ZMERNE - NAJVEČJI UČINEK

IZKLJUČNI DOBAVITELJ ZA FLRJ:

TRST - Trvdka „AUTIMPORT“ Ul. Palestrina 10/b, tel. 83-07 - TRST

KOMPENZACIJE Z VSAKOVRSNIMI JUGOSLOVANSKIMI PROIZVODI

Vestnik Slovenskega gospodarskega združenja

SEDEŽ: TRST ULICA F. FILZI 10/I. TEL. 78-08

IV. občni zbor SGZ

Uspešno delovanje v preteklem letu

V nedeljo 14. t. m. je bil ob obilni udeležbi v dvorani kinematografa »Belvedere« v ul. Udine IV. občni zbor Slovenskega gospodarskega združenja.

Zaradi odsotnosti predsednika gospodara Rupene, ki je odpotoval iz Trsta, je zborovanje odprl in vodil podpredsednik g. Babič, ki je v svojem poročilu načelno orisal delovanje, napore in uspehe združenja. Poudaril je, da je združenje kljub zaprekam in oviram doseglo lepe uspehe, da pa se morajo slovenski pridobitniki v še večji meri povezati z združenjem; kajti le združenje v močno organizirano bomo postali odločujoči faktor v tujakšnem gospodarstvu in tudi dosegli popravno krivico prizadevanj na gospodarskem polju.

Izbrano poročilo o delovanju združenja pa je podal tajnik g. Kocjančič. Upravni odbor je budno pazil na gospodarsko dogajanje v tujakšnji coni s posebnim ozirom na slovenske pridobitnike. Vložil je vse napore, da se SGZ uveljavi in se mu prizna značilna vloga pri razvoju tujakšnje coni. Poslovodje, ravnatelj trgovskih podjetij, poslovodje podružnic: moški 34.380, ženske 34.380 lir.

Načelniki uradov in poslovodje Delavskih združenj: moški 27.500, ženske 27.500 lir.

Knjigovodje, glavni blagajniki, neodvisni dopisniki, poslovodje in skladiščniki trgovskih obrotov z nad temi uslužbenci, izloženiki: moški 22.330, ženske 20.190 lir.

Načelniki prodajnih oddelkov, poslovodje in skladiščniki do največ 3: moški 20.330, ženske 18.475 lir.

Načelniki prodajnih oddelkov z manj kot 3 uslužbenci: moški 19.535, ženske 17.675 lir.

Nižji knjigovodje, navadni dopisniki, strojeopisci z znanjem stenografije: moški 16.220, ženske 14.600 lir.

Arhivarji, strojeopisci, pomožni prodajalci, pomožni blagajniki in podobno: moški 12.850, ženske 10.730 lir.

Mizarji, mehaniki, zbiralci lesa, zavijalci: 3300 lir tedensko.

Vratarji, raznašalci, skladiščni delavci: 3155 lir tedensko.

Navadni delavci, težaki in podobno: 2890 lir tedensko.

Soferji s tehnično usposobljenostjo za 8 ur dnevno: 3300 lir tedensko.

Soferji brez tehnične usposobljenosti za 8 ur dnevno: 3155 lir tedensko.

Vozniki za 60 ur na teden: 3435 lir tedensko.

Cuvaji za 60 ur: 3850 lir tedensko.

To so osnovne plače, katerim je treba dodati še družinske in draginske doklade.

Delovna pogodba je stopila v veljavo že 16. februarja tega leta. Delavcem trgovske stroke pripada torej tudi povisek za preteklo mesec. Zato morajo delodajalci urediti nove plačilne sezname in izplačati uslužbencem vse zaostanke od gornjega datuma dalje. — Vsa zadevna pojasnila prejmejo člani v tajništvo SGZ.

Plače v pekarnah

Med delodajalci in delavskimi združenji je bil podpisan sporazum o novih prejemkih uslužbencev pekarn in prodajalnih kruha. Draginska doklada je bila po tem sporazumu določena v isti višini, kot velja za uslužbenca trgovskih podjetij. Nove plače so naslednje:

Poslovodje obratov z nad 3 uslužbenci mesečno: moški 22.330 lir, ženske 22.330 lir.

Poslovodje obratov z največ 3 uslužbenci: moški 20.330, ženske 18.475 lir.

Učenci-prodajalci: a) v prvem letu učenja 25% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke; — b) v drugem letu učenja 50% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke; c) v tretjem letu učenja 75% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke.

Med strankami so v teku pogajanja za ureditev plač delavskih pomočnikov.

ljubil, da bo novi odbor z vsemi silami delal za doseg ciljev, ki si jih je SGZ zastavilo.

DOVOLJENJA DELOVNEGA URADA ZA NAJEMANJE DELAVCEV

Inspektorat dela je v zadnjem času naložil številne denarne kazni vsem tistim delodajalcem, pri katerih je ob pregledu ugotovil prisotnost delavcev in uslužbencev, ki so jih najeli delodajalci brez predpisane dovoljenja delovnega urada. Opozarjamo vse naše člane, da morajo za vsakega nameščenca izposlovati od delovnega urada potrebno dovoljenje še pred namestitvijo in ne šele potem, ko že delavec dela pri njih. Denarna kazen za zaposlitev delavcev neposredno brez dovoljenja delovnega urada znaša po 10.000 lir za vsakega uslužbenca.

Nove plače v trgovinskih stroki

Po dolgotrajnih pogajanjih je bil sklenjen sporazum o novi delovni pogodbi za delavce trgovske stroke. Po tej pogodbi, ki velja za veletrgovce, zadrage in prodajalce na drobno, so plače uslužbencev naslednje:

Poslovodje, načelniki uradov, računovodje, ravnatelji trgovskih podjetij, poslovodje podružnic: moški 34.380, ženske 34.380 lir.

Načelniki uradov in poslovodje Delavskih združenj: moški 27.500, ženske 27.500 lir.

Knjigovodje, glavni blagajniki, neodvisni dopisniki, poslovodje in skladiščniki trgovskih obrotov z nad temi uslužbenci, izloženiki: moški 22.330, ženske 20.190 lir.

Načelniki prodajnih oddelkov, poslovodje in skladiščniki do največ 3: moški 20.330, ženske 18.475 lir.

Načelniki prodajnih oddelkov z manj kot 3 uslužbenci: moški 19.535, ženske 17.675 lir.

Nižji knjigovodje, navadni dopisniki, strojeopisci z znanjem stenografije: moški 16.220, ženske 14.600 lir.

Arhivarji, strojeopisci, pomožni prodajalci, pomožni blagajniki in podobno: moški 12.850, ženske 10.730 lir.

Mizarji, mehaniki, zbiralci lesa, zavijalci: 3300 lir tedensko.

Vratarji, raznašalci, skladiščni delavci: 3155 lir tedensko.

Navadni delavci, težaki in podobno: 2890 lir tedensko.

Soferji s tehnično usposobljenostjo za 8 ur dnevno: 3300 lir tedensko.

Soferji brez tehnične usposobljenosti za 8 ur dnevno: 3155 lir tedensko.

Vozniki za 60 ur na teden: 3435 lir tedensko.

Cuvaji za 60 ur: 3850 lir tedensko.

To so osnovne plače, katerim je treba dodati še družinske in draginske doklade.

Delovna pogodba je stopila v veljavo že 16. februarja tega leta. Delavcem trgovske stroke pripada torej tudi povisek za preteklo mesec. Zato morajo delodajalci urediti nove plačilne sezname in izplačati uslužbencem vse zaostanke od gornjega datuma dalje. — Vsa zadevna pojasnila prejmejo člani v tajništvo SGZ.

Plače v pekarnah

Med delodajalci in delavskimi združenji je bil podpisan sporazum o novih prejemkih uslužbencev pekarn in prodajalnih kruha. Draginska doklada je bila po tem sporazumu določena v isti višini, kot velja za uslužbenca trgovskih podjetij. Nove plače so naslednje:

Poslovodje obratov z nad 3 uslužbenci mesečno: moški 22.330 lir, ženske 22.330 lir.

Poslovodje obratov z največ 3 uslužbenci: moški 20.330, ženske 18.475 lir.

Učenci-prodajalci: a) v prvem letu učenja 25% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke; — b) v drugem letu učenja 50% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke; c) v tretjem letu učenja 75% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke.

Med strankami so v teku pogajanja za ureditev plač delavskih pomočnikov.

Nižji knjigovodje, navadni dopisniki, strojeopisci z znanjem stenografije: moški 16.220, ženske 14.600 lir.

Arhivarji, strojeopisci, pomožni prodajalci, pomožni blagajniki in podobno: moški 12.850, ženske 10.730 lir.

benci: moški 20.330, ženske 18.475 lir.

Prodajalci: moški 16.000 lir, ženske 13.000 lir.

Pomožni prodajalci: moški 12.000 lir, ženske 10.140 lir.

Težaki in raznašalci: stari nad 20 let, tedensko: moški 2800, ženske 2350 lir; med 18. in 20. letom: moški 2400, ženske 1900 lir; med 16. in 18. letom: moški 1900, ženske 1400 lir; izpod 16 let: moški 1400, ženske 1100 lir.

Učenci-prodajalci: a) v prvem letu učenja 25% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke; — b) v drugem letu učenja 50% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke; c) v tretjem letu učenja 75% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke.

Med strankami so v teku pogajanja za ureditev plač delavskih pomočnikov.

Sladkor in tobak za Avstrijo

Kakor je razvidno iz našega poročila o lesni trgovini, ki smo ga priobčili v prejšnji številki, zavzema avstrijski tranzit v tržaški luki zelo odlično in lahko rečemo prvo mesto, ako upoštevamo tudi uvoz ameriškega blaga, ki gre v Avstrijo skozi naše mesto na račune ERP.

Zelo značilno za današnje trgovinske razmere je tudi dejstvo da prihaja iz Amerike skozi Trst za Avstrijo celo sladkor, čeprav melja ta država na Čehoslovaško s svetovno znanim sladkornim izvozom.

Pred kratkim je pripeljala neka ameriška ladja 10.000 ton surovega (rumenega) sladkorja za Avstrijo, kjer ga bodo tamkajšnje sladkorne tovarne dogotovile. To množino je izkrcalo 6 žerjavov nove luke v enem tednu.

Tudi levantiski tobak v listju prevažajo za avstrijski monopol skozi našo luko. Nekaj tržiški list je to zadelo tako napihnili, kakor da bi bila nastala v naši luki prava tobačna manufaktura s par sto zaposlenimi, medtem ko gre v tem primeru le za čisto navadno tranzitno manipulacijo, ki nimajo pravi nič skupnega s tobačno industrij.

Tudi sedanja tranzitna zaloga avstrijskega surovega tobaka v naši luki je zelo skromna: komaj kakšnih 500 do 600 ton. To so podatki, ki smo jih prejeli na pristojnem mestu.

Nižji knjigovodje, navadni dopisniki, strojeopisci z znanjem stenografije: moški 16.220, ženske 14.600 lir.

Arhivarji, strojeopisci, pomožni prodajalci, pomožni blagajniki in podobno: moški 12.850, ženske 10.730 lir.

Mizarji, mehaniki, zbiralci lesa, zavijalci: 3300 lir tedensko.

Vratarji, raznašalci, skladiščni delavci: 3155 lir tedensko.

Navadni delavci, težaki in podobno: 2890 lir tedensko.

Soferji s tehnično usposobljenostjo za 8 ur dnevno: 3300 lir tedensko.

Soferji brez tehnične usposobljenosti za 8 ur dnevno: 3155 lir tedensko.

Vozniki za 60 ur na teden: 3435 lir tedensko.

Cuvaji za 60 ur: 3850 lir tedensko.

To so osnovne plače, katerim je treba dodati še družinske in draginske doklade.

Delovna pogodba je stopila v veljavo že 16. februarja tega leta. Delavcem trgovske stroke pripada torej tudi povisek za preteklo mesec. Zato morajo delodajalci urediti nove plačilne sezname in izplačati uslužbencem vse zaostanke od gornjega datuma dalje. — Vsa zadevna pojasnila prejmejo člani v tajništvo SGZ.

Plače v pekarnah

Med delodajalci in delavskimi združenji je bil podpisan sporazum o novih prejemkih uslužbencev pekarn in prodajalnih kruha. Draginska doklada je bila po tem sporazumu določena v isti višini, kot velja za uslužbenca trgovskih podjetij. Nove plače so naslednje:

Poslovodje obratov z nad 3 uslužbenci mesečno: moški 22.330 lir, ženske 22.330 lir.

Poslovodje obratov z največ 3 uslužbenci: moški 20.330, ženske 18.475 lir.

Učenci-prodajalci: a) v prvem letu učenja 25% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke; — b) v drugem letu učenja 50% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke; c) v tretjem letu učenja 75% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke.

Med strankami so v teku pogajanja za ureditev plač delavskih pomočnikov.

Nižji knjigovodje, navadni dopisniki, strojeopisci z znanjem stenografije: moški 16.220, ženske 14.600 lir.

Arhivarji, strojeopisci, pomožni prodajalci, pomožni blagajniki in podobno: moški 12.850, ženske 10.730 lir.

KNJIGE

Trieste Handbook 1950

»Trieste Handbook« (tržaški priročnik) v drugi izdaji je vsekakor bolj uspeh kakor v prvi. Brošura, ki jo je izdala angloameriška vojaška uprava (oddelek za obveščanje javnosti — PIO) s sodelovanjem misije ECA v Trstu, je očitno namenjena predvsem tujcem, ki se hočejo vpeljati v tržaške politične, kulturne in gospodarske razmere. Po svoji zunanosti — lepi opremi, načinu podajanja snovi in preglednosti — predstavlja za našo publicistiko vsekakor novost.

V Trstu je avtor našel 230.000 Italijanov in 50.000 Slovencev, in to na podlagi popisa iz leta 1936. Izidala luskini občinski volitve. V vsem angloameriškem pasu STO-ja naj bi bilo 246.500 Italijanov in 63 tisoč Slovencev. Če dodamo še prebivalstvo jugoslovanskega pasu (73.500), dobimo 383.000 ljudi.

Ni domna, da je v samem Trstu in na Tržaškem več Slovencev. Seveda je težko razpravljati o tem vprašanju, ker ni bilo po letu 1910 količjak objektivnega popisa prebivalstva po narodnosti. Ker se že avtor sklicuje na lanske volitve, naj nam dovolj vprašanje, kako je mogoče, da je v občini Devin-Nabrežina našel 4700 Italijanov in 3500 Slovencev, če so ti na volitvah izbrali 5 Italijanov (s 569 glasovi) in 15 Slovencev (7 kominformistov, 3 pristaše Slovenske ljudske fronte in 5 slobošne demokracije skupno z 2106 glasovi — brez 51 glasov odanih za delavsko-kmečkega kandidata). Avtor publikacije Američan kap. Huet (po navedbi lista »The Blue Devils« je očitno imel okoli sebe neobjektivne sodelavce. Nerazumljivo je tudi, da se v publikacijah angloameriške vojaške uprave, ki jo sestavljajo zapadni demokrati, navajajo imena povsem slovenskih občin, kakor Dolina in Repentabor, s fašističnimi spakendrankami »San Dorlgo della Valle« in »Monrupino« ter da je brošuro priložen zemljevid s takšnimi imeni slovenskih krajev.

Tudi sicer je v publikaciji več pomanjklivosti; tako n. pr. omenja pisec v zgodovinskem delu delovnega Grkov in Zidov, ne pa Srbov. Razpisal se je o Verdijevega gledališča, ne omenja pa dvorane Slovenskega narodnega gledališča.

Od 61 strani brošure je 14 posvečenih gospodarstvu pod poglavjem »Poti k obnovi (ERP) in »Trgovina in industrija«. Tudi ilustracije tega dela so zelo uspele.

L. B.

Nižji knjigovodje, navadni dopisniki, strojeopisci z znanjem stenografije: moški 16.220, ženske 14.600 lir.

Arhivarji, strojeopisci, pomožni prodajalci, pomožni blagajniki in podobno: moški 12.850, ženske 10.730 lir.

Mizarji, mehaniki, zbiralci lesa, zavijalci: 3300 lir tedensko.

Vratarji, raznašalci, skladiščni delavci: 3155 lir tedensko.

Navadni delavci, težaki in podobno: 2890 lir tedensko.

Soferji s tehnično usposobljenostjo za 8 ur dnevno: 3300 lir tedensko.

Soferji brez tehnične usposobljenosti za 8 ur dnevno: 3155 lir tedensko.

Vozniki za 60 ur na teden: 3435 lir tedensko.

Cuvaji za 60 ur: 3850 lir tedensko.

To so osnovne plače, katerim je treba dodati še družinske in draginske doklade.

Delovna pogodba je stopila v veljavo že 16. februarja tega leta. Delavcem trgovske stroke pripada torej tudi povisek za preteklo mesec. Zato morajo delodajalci urediti nove plačilne sezname in izplačati uslužbencem vse zaostanke od gornjega datuma dalje. — Vsa zadevna pojasnila prejmejo člani v tajništvo SGZ.

Plače v pekarnah

Med delodajalci in delavskimi združenji je bil podpisan sporazum o novih prejemkih uslužbencev pekarn in prodajalnih kruha. Draginska doklada je bila po tem sporazumu določena v isti višini, kot velja za uslužbenca trgovskih podjetij. Nove plače so naslednje:

Poslovodje obratov z nad 3 uslužbenci mesečno: moški 22.330 lir, ženske 22.330 lir.

Poslovodje obratov z največ 3 uslužbenci: moški 20.330, ženske 18.475 lir.

Učenci-prodajalci: a) v prvem letu učenja 25% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke; — b) v drugem letu učenja 50% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke; c) v tretjem letu učenja 75% prejemkov pomožnega prodajalca odtod prodajalke.

Med strankami so v teku pogajanja za ureditev plač delavskih pomočnikov.

Nižji knjigovodje, navadni dopisniki, strojeopisci z znanjem stenografije: moški 16.220, ženske 14.600 lir.

Arhivarji, strojeopisci, pomožni prodajalci, pomožni blagajniki in podobno: moški 12.850, ženske 10.730 lir.

Mizarji, mehaniki, zbiralci lesa, zavijalci: 3300 lir tedensko.

PROMET v pristanišču

Trst, 24. maja

V preteklih štirinajstih dneh so priplule v naše pristanišče, oziroma odplule iz njega naslednje:

AMERISKE LADJE

»Polarns Sailors« (8000 t, New York N. Y.) je razložila v silosu v luki pri Sv. Andreju tovar žita, »Exiria« (9000 ton, New York) je vkrcala večjo količino celuloze, namenjene v Baltimore in Boston. »T. J. Stevenson« (9000 ton, New York) in »Kendall Fish« (9000 ton, Tampa FLA., Lykes Lines) sta izkrcali v silosu tovar žita, namenjenega v Avstrijo. »Expeditors« (7800 ton, New York, Stevenson Line) je razložila večjo količino železnega gradbenega materiala za rafinerijo »Aquila« v Zvilljah. »John Lykes« (7800 ton, Beaumont Tex. Lykes Lines) in »Lafayette« (7500 ton, Mobile) sta razložila v silosu tovar žita. »Dorothy Stevenson« (7500 ton, Wilmington Del. Stevenson Lines) je izkrcala večjo količino moke ameriškega izvora, namenjene Avstriji. Kot običajno so naložili vrče moke naravnost v železniške voze.

TRZASKE LADJE

»Absirto« (7170 ton, Trst) je naložila v luki pri Sv. Andreju večji tovar železne rude in odplula.

JUGOSLOVANSKE LADJE

»Rijeka« (3950 ton, Reka) je prispejala v luko pri Sv. Andreju in jo po kratkem bivanju zapustila. »Titograd« (3199 ton, Reka) je razložila večjo količino čebule in vkrcala les. »Kornata« (8000 ton, Reka) je izkrcala v stari luki več novih avtomobilov, konservirane mleka in nekaj zabojev penicilina za Jugoslavijo.

ITALIJSKE LADJE

»Pegaso« (7176 ton, Genova) je prispejala iz arzenala v luko pri Sv. Andreju, kjer je vkrcala nekaj vagonov jeklenih cevi in žice, več težkih strojev za mletje cementa ter približno 1000 kubičnih metrov lesa za Buenos Aires, Santos in Rio de Janeiro. »Humilitas« (5600 ton, Genova) je vkrcala tovar lesa, namenjenega v Palestino. »Tritone« (7176 ton, Genova) je naložila večji tovar tiskarskega papirja, namenjenega v Guayaquil, in celuloze za Acapulco in Puerto Cabello v Južni Ameriki. »Sargas« (1424 ton, Genova) je vkrcala več vagonov gladke in bodeče žice, železnih žebeljev in brozovanih drog za Avstrijo. Vse to blago bodo pretovorili v Port Saidu na večjo ladjo. »Montello« (5870 ton, Genova) je razložila ob hangarju 65 večji tovar žita naravnost v železni-

GRSKE LADJE

»Panagiotis Coumantaros« (9000 ton, Pirej) je naložila 658 vagonov, to je približno 10.000 ton solitra avstrijskega izvora (Oesterreichische Stickstoffwerke, Linz), namenjenega Koreji na Japonskem. »Tinos« (2000 ton, Pirej-Nep Lines) je izkrcala v stari luki tovar železne rude, nakar je naložila večjo količino lesa, namenjenega v Grčijo.

Svedska ladja

»Atlantic Ocean« (7000 ton, Goeteborg) je izkrcala približno 80 vagonov zmznjenega mesa, ki so ga med neprekinjenim 24-urnim delom naložili naravnost v hladilne voze, namenjene v štiri razne kraje Avstrije.

Nadalje so priplule oziroma odplule naslednje ladje:

Angleška ladja »Algeriane«. Norveška ladja »Esquimeau«. Italijanske ladje »Rinuccio«, »Floriana«, »Andalusia«, »Achille«, »Loredana«, »Albatros«, »Atas«, »Alessandro C.«, »Anna Maria«, »Barletta«, »Salvatore«, »Prometeus«, »Campidoglio«, »Otranto«. Ameriški ladji »James Lykes« in »Palmetta State«. Tržaški ladji »Fanny Brunner« in manjša motorna ladja »Stadium«. Nižozemska ladja »Ascona«. Panamska ladja »Point St. Pablo« in grški ladji »Arlione« ter »Panaghia K«, ki nalaga 10.000 ton solitra za Japonsko.

Promet z ameriškim pošiljkami

(živil) za ameriško vojsko v Avstriji je precej popustil kakor vsako leto v poletnem času. Po napovedih bo nazadovanje tega prometa v prihodnjih mesecih še večje.

D.

»Toda Trst ne sme graditi svoje delavnosti izključno na prednostih, ki izvirajo iz njegovega zemljepisnega položaja. Na svetu ni povratkov, temveč so samo napredki in mi se moramo prilagoditi novim razmeram na svetu in novi evropski gospodarski strukturi ter se pripraviti z zaupanjem, da odbijemo novo konkurenco, ki nas gotovo čaka.«

Razlike obeh koncepcij, Aireyev in Cosulichev glede obnove tržaškega gospodarstva je očitna. Pri se vedno vztraja pri naslonitvi na Italijo, medtem ko računa drugi na zemljepisne prednosti Trsta, ki

TRŽNI PREGLED

Na tukajšnjem in bližnjih trgih prevladujeta negotovost in pesimizem glede bodočega razvoja trgovskih poslov. Čeprav je jasno, da zaenkrat ni pričakovati velikih in nenadnih izprememb, so vendar trgovci postali še previdnejši. Mednarodna tržišča vplivajo v tedaj večji meri na notranji trg; tako imenovana »sprostiteljska« vina, ki bo omogočala svobodnejšo izmenjavo nekaterih vrst blaga, bo sprožila ostrejšo konkurenčno borbo, in, kakor vse kaže, izenačila notranje cene, ki so zaenkrat na splošno višje v primeru z mednarodnimi kvotacijami. Ceniki zadnjih dveh tednov ne prikažejo posebnih novosti; cene nihanja med omejenimi kvotacijami in so usmerjene v glavnem k stalnosti. Blagovni promet je zopet znatno navedal.

ZITARICE

Za vse vrste žitaric precejšnje zanimanje; cene pšenice se niso izpremenile, podražila pa sta se koroza ter riž. Krepkejša tendenca cen se opaža tudi pri mlevskih izdelkih, ki so v zadnjem času zaočnili za cenami žitaric v žrnju.

Rovigo: pšenica I 6.800-6.900 lir za stot brez vreč, ista II 6.700-6.800 III 6.500-6.600; ječmen 4.900-5.000; rž 4.500-4.600; koroza 6.550-6.650; bela koroza 5.960-6.050; pšenična moka OO 9.200-9.400; ista O 8.600-8.700; koroza moka 7.000-7.100; bela koroza moka 6.900-7.000 lir za stot. Vercelli: pšenica 6.500-6.600; običajni riž 5.500-6.000 lir za stot, fine vrste riža 5.900-6.100; najfinejše vrste 7.800-8.300.

Verona: pšenica I 6.800-6.900; II 6.700-6.750; oves 4.000-4.100; rž 4.600 4.700; ječmen 4.500-4.700; belo proso 5.600-5.700; koroza 5.600-5.700 lir za stot.

ZIVINA

Popraševanje po živini za zakol in za rejo je precej aktivno. Trenutno so cene usmerjene k stalnosti; na nekaterih trgih so se podražila teleta. Kupčija s prašiči prehaja v mrtvo sezono.

Nedavna občutna podražitev mesa v nadrobni prodaji v Trstu je po mnenju izvedencev povzročila občutno nazadovanje potrošnje, ki se zateka rajši na trenutno dobro založen ribji trg.

Rovigo: voli 220-250 lir za kg žive teže, krave 220-240; teleta 380 400 lir za kg žive teže, bik 200-220; pitani prašiči 330-350; prašički 470 540; mršavi prašiči 290-310; kokoši 570-660; race 320; gos 230-250; zajci 220-240.

Modena: voli I 290-310, II 210-250; krave I 230-250, II 190-210; teleta 390-460; prašiči od 100-120 kg 300 310, od 120-150 310-320, nad 150 kg 320-340; prašički do 20 kg 510-550, isti nad 20 kg 500-540 za kg.

VINO

V pričakovanju boljše konjunkturo so se prekupčevalci v preteklih mesecih vzdrževali večjih nakupov in tako skrčili zaloge. V zadnjih tednih pa je trgovina z vinom nekoliko oživila, ker so bili prekupčevalci primorani dopolniti potekle zaloge. Kupci so naleteli na nepričakovan odpor proizvajalcev, ki so zvišali zahteve. Cene vina beležijo po najnovejših vestih rahel nagib navzgor, predvsem na trgih južnega vina. Opazovalci menijo, da je ta pojav le začasna značaja in da se bodo v bližnji bodočnosti cene sukale okrog doseženih kvotacij. Za boljše vina pa je vsekakor nastala nekoliko boljše konjunktura.

Verona: Valpolicella in Soave 400 450 lir za hl-stop., Bardolino 380 430, »Verona« 370-380 lir za hl-stop.

Firenze: običajna rdeča vina proizv. 1949 9-10 stop. 2.400-3.000 lir za stot, 10-11 stop. 3.000-3.500, 11-12 stop. 3.500-4.000 nad 12 stop. 4.000 4.800; fina rdeča vina proizv. 1949 11-12 stop. 4.000-4.200; 12-13 stop. 4.500-6.000; nad 13 stop. 6.000-6.200.

Bari: rdeča vina za rezanje 280 300 lir za hl-stop.; ista 12-13 stop. 250-260 lir za hl-stop.; običajna vina »Corato« 260-270 lir za hl-stop.

Na tržaškem trgu so cene vina naslednje: Conegliano 48 lir za liter; Alabana 55; Soave 58; Valpolicella 56;

Bardolino 58; Istrsko vino 58 lir za liter; Istrsko črno vino od 500 do 510 lir za hl-stop.; belo istrsko 480 do 490; Vipavsko 470 do 480; Poreško belo 470 do 480; Poreško črno 500 do 510 lir za hl-stop.

OLIVNO OLJE

Cene južnega olja ne beležijo omembe vrednih izprememb. Finejša olja na ostalih področjih so se nekoliko podražila.

Bari: olivno olje do 1 stop. kisline 375-380 lir za kg; do 1,5 kisline 255-360, do 3 stop. 335-345, do 4 stop. 320-325 lir za kg.

LES

V preteklih tednih so nekatera tržišča podjetja prejela od romunskih državnih izvoznikov ponudbe lesa, ki so znatno pod kvotacijami na krajevnem trgu. Poročajo, da so podobne ponudbe prejeli tudi mnogi italijanski lesni trgovci. Znano je, da se romunska trgovina lesa skuša že delj časa uveljaviti tudi na trgih Bližnjega vzhoda pod okriljem Sovjetske zveze. Izvedenci pa so vsekakor mnenja, da kakovost romunskega lesa ni konkurenčna v primeru z avstrijskim, jugoslovanskim in češkoslovanskim.

Na tržaškem trgu so najnovejše kvotacije lesa v tranzitu naslednje: žaga-

na smrekovina in jelovina stombante 12 do 13 tisoč lir za kub. m; tramovi »u. Trsta« 7500 do 8000; hrastovina 35 do 40 tisoč; neobrobljena parjena bukovina 27 do 32 tisoč; ista obrobljena 31 do 34 tisoč; naravna neobrobljena bukovina 17 do 18 tisoč; bukovne vezane plošče 80 do 85 tisoč; neobrobjeni javor 28 do 30 tisoč; bukovna hlodovina za lučenje 17 do 20 tisoč; bukovna hlodovina za žaganje 11 do 13 tisoč lir za kub. m; bukovne vezane plošče 80 do 85 tisoč lir za kub. m; hrastovi parketi 1000 do 1400 lir za kv. m; bukovni parketi 700 do 800 lir za kv. m.

ZELENJAVA

Na tržaškem trgu je v zadnjem času opaziti občutno nihanje cen kakor tudi znatne razlike med minimalnimi in maksimalnimi kvotacijami, kar je pač odvisno od večjega ali manjšega dotoka blaga. Na trg prihaja zdaj mesečno okrog 15 do 18 tisoč stotov zelenjave ter 10 do 12 tisoč stotov sadja. Najnovejši ceniki so naslednji: česen 50 do 110 lir za kg; korenje 58; cikorijska 20 do 30; čebula 30 do 45; fižol v stročju 30 do 100; paradizniki 180 do 350; spinača 10 do 50; pomaranče 95 do 150; češnje 20 do 140; naravne jagode 450; domače jagode 90 do 150; banane 510 lir za kg.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO		25/IV	9/V	23/V
Pšenica (stot. dol. za bušel)		229.66	233.75	229.00
Koroza " " "		142.35	147.35	149.75
NEW YORK				
Baker " " "		19.50	19.50	20.50
Cin " " "		77.00	77.25	78.50
Svinec " " "		10.75	11.25	12.00
Cink " " "		11.00	12.00	12.00
Aluminij " " "		17.00	17.00	17.50
Nikel " " "		40.00	40.00	40.00
Krom (dol. za tono)		37.00	37.00	37.00
Ž. srebro dol. za steklenico		72.00	73.00	72.00
LONDON				
Baker (f. šter. za d. tono)		162.00	162.00	170.00
Baker blister " " "		157.50	157.50	164.00
Svinec " " "		86.00	90.00	96.00
Antimon " " "		160.00	160.00	160.00
ALEKSANDRIJA				
Bombaž „Karnak“ I. (talerjev za kantar)		90.25	95.60	75.86
„Zagora“ I. " " "		125.50	135.50	120.00
SANTOS				
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)		183.90	176.00	168.60

Na mednarodnih trgih glavnih surovin, ki so predmet svetovne izmenjave, se je okrepila tendenca naraščajočih cen. Gre brez dvoma za pojav trajnega značaja, čeprav ne bo po mnenju opazovalcev zavzel obširnejši oblik. Podražitev je zajela blago, ki ni podvrženo ukrepom posameznih držav za umetno podpiranje cen, kot je to primer pri najvažnejših poljedelskih proizvodih in je zaradi tega v zvezi s stvarnim svetovnim položajem v pogledu ponudbe in povpraševanja. Cene poljedelskih proizvodov so v glavnem ostale pri prejšnjih kvotacijah. Podražile so se zlasti neželene kovine, kavčuk, volna in kava. Edina izjema je sladkorni kjer je prišlo do nepričakovane porenje kubanskega sladkorja.

**

KOVINE

Baker se je na svetovnem tržišču občutno podražil v prvi polovici maja; podražitev so opazovali prerokovali že pred mesecem dni. Na trdni podlagi se sklepajo tudi kupčije svinca in cinka, čeprav so zazdaj cene teh kovin ohranile prejšnje kvotacije. Na ameriški trg so prispele v zadnjih časih občutne pošiljke japonskega bakra in jugoslovanskega svinca. Izvedenci menijo, da bi te pošiljke še pred pol letom povzročile nazadovanje kvotacij, medtem ko v sedanjem obdobju niso imele nobenega vpliva na tržni položaj v ZDA. To pomeni, da so neželene kovine danes zelo iskane; opaža se že zopet težnja za kopičenje zalog. Verjetno je, da bodo novi ceniki povzročili občutnejšo ponudbo in da se bodo zaradi tega tržišča kovin v dolednem času zopet uravnovesila.

VOZNI RED

JUŽNA ŽELEZNICA

5.04	15.55	17.25	23.40	Trst	14.05	20.30	5.30	11.20
6.35	16.50	18.35	0.40	Opčine	13.15	19.05	4.30	10.20
12.00	20.15	23.05	6.30	Ljubljana	9.35	14.35	0.50	5.55
13.30	20.40	1.00	9.05		9.10	13.40	22.50	4.50
18.25	23.35	6.40	13.50	Zagreb	6.15	8.25	17.40	23.20

BOHINJSKA ŽELEZNICA

4.45	9.40	11.00	20.05	Km — Sežana	14.10	19.20	2.40
6.15	11.11	16.30	21.35		12.34	17.45	1.15
6.48	14.27	18.05	2.15	km, 41 Gorica	6.35	10.43	17.17
7.49	15.30	19.17	3.16	km, 74 Sv. Lucija	5.28	9.36	16.12
10.05	17.45	21.35	5.35	km, 130 Jesenice	2.57	7.38	13.35

ŠENTPETER NA KRASU—REKA

7.45	8.50	12.12	17.11	Šentpeter	2.19	8.11	19.06	22.41
8.55	10.06	13.25	18.28	Reka	1.00	6.48	13.50	21.33

VALUTE V MILANU

	12. V.	25. V.	Min.	Maks.
Funt šterling	7.100	6.950	6.950	7.100
Napoleon	5.600	5.450	5.450	5.625
Dolar	632	630	628	632
Francoski frank	174	173	173	178
Svicsarski frank	147,50	147	147	148
Funt št. papir	1.650	1.550	1.550	1.550
Avstrijski šiling	22	22,50	22	22,50
Zlato	810	790	790	810

BANKOVCI V CURIHU

dne 24. V. 1950

	12. V.	25. V.	Min.	Maks.
ZDA (1 dol.)	4,28	Belgija (100 fr.)	8,52	
Anglija (1 f. št.)	10,87	Holand. (100 fl.)	105,50	
Francija (100 fr.)	1,22	Svedska (100 kr.)	72,50	
Italija (100 lir.)	0,67	Izrael (1 f. št.)	6,—	
Avstrija (100 šil.)	14,90	Španija (100 pez.)	7,45	
Čehoslov. (100 kr.)	0,90	Argent. (100 pez.)	30,—	

BORZA

VREDNOSTNI PAPIRI V TRSTU

	12. V.	25. V.	Min.	Maks.
Južna železnica	2.070	2.178	2.040	2.178
Splošne zavarov.	6.060	6.110	5.380	6.110
Assicuratrice	790	770	745	790
Riun. Adr. Sic.	1.855	1.843	1.880	1.855
Jerolimic	1.660	1.660	1.660	1.660
»Istra-Trst«	560	560	560	560
»Lošin«	7.300	7.300	7.300	7.300
Martinolič	1.475	1.475	1.475	1.475
Premuda	3.215	3.215	3.215	3.215
Tripkovič	6.500	6.500	6.500	6.500
Tržaški tramvaj	580	580	580	580
Openski tramvaj	991	991	991	991
Terni	195	200	184	200
ILVA	186	180	159	186
Zdr. jadr. ladjedel.	125	128	125	128
Ampelea	800	800	800	800
Arrigoni	1000	1000	1000	1000

tržišč. Danes prevladuje mnenje, da bodo cene nazadovale. Vendar ne bo pomenitev verjetno dosegla širšega obsega zaradi ukrepov prizadetih držav.

Na svetovnem tržišču bombaža se je v zadnjih časih pričela udeleževati tudi japonska proizvodnja. Ni izključeno, da bi že danes Japonci prodali na svetovna tržišča, če bi ameriška okupacijska uprava na Japonskem ne imela v rokah nadzorstva nad japonsko zunanjo trgovino.

KAVČUK

Svetovna proizvodnja kavčuka je znašala v preteklem marcu 127.000 ton, medtem ko je v istem mesecu potrošnja dosegla 130.000 ton. Zaloge so se skrčile na koncu istega meseca v primerjavi s 1. januarjem za 52.000 ton.

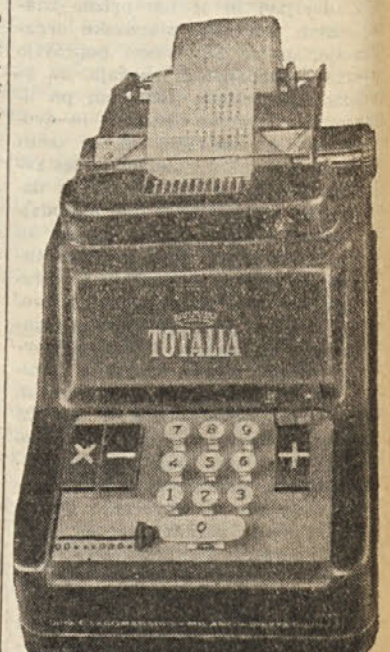
TOBAK

Zadnji svetovni pridelek tobaka je znašal po cenitvah ameriških izvedencev 1724 milijonov funtov, predzadnji pa 1808 milijonov funtov. Predvojna povpreka se je sukala okrog 1200 do 1400 milijonov funtov. Porast proizvodnje je pripisati povečanju povpraševanja na vsem svetu, kakor se je to dogodilo tudi po prvi svetovni vojni. Povpraševanje pa se postopoma usmerja od črnih in močnih vrst k boljšim vrstam cigaretnega tobaka. Računajo,

da bi se povpraševanje po tobaku še povečalo, če bi ne obstajale s strani vseh držav, ki kupujejo tobake izdelke, stroge uvozne omejitve.

E. LAGOMARSINO

Macchine per uffici
Officina riparazioni

Agente per Trieste e provincia
Lodovico Saksida
Via Canal Piccolo 2
Telefono 83-24

Slaba konjunktura za italijansko mleko

Kakor znano so se pričeli razni italijanski proizvajalci mleka zelo zanimati za tržaški potrošni trg mleka. Ustanovitev načrtovane centralne mlekarne v Trstu bi morala po računih nekaterih skupin it. proizvajalcev zagotoviti trajno tržno izhodišče za preobilico mleka, ki je nastala v proizvodnih središčih Severne in Osrednje Italije. Italijanski trg je namreč prenasitjen z mlekom. Cene so v občutnem nazadovanju. Za primerjavo navajamo podatke, ki jih je sestavila milanska trgovinska zbornica o cenah mleka z zadnjem letu. V spodnji razpredelnici so navedene cene neohlajenega mleka za industrijsko uporabo fco proizvajalec, kakršne so v posameznih obdobjih veljale v enem izmed najvažnejših italijanskih proizvodnih središč, t.j. v Lodi (cene za stot):

april 1949	5.235
maj 1949	4.980
junij 1949	5.052
julij 1949	4.620
avgust 1949	4.617
september 1949	4.950
oktober 1949	4.950
november 1949	5.028
december 1949	4.965
januar 1950	4.518
februar 1950	4.458
marec 1950	4.482
april 1950	4.215

V zadnjih tednih se je italijansko mleko še pocenilo. V Benečiji se cene fco proizvajalec gibajo okrog 30-35 lir za liter. Industrijsko mleko pa plačujejo že celo po 26-28 lir za liter.

V Trstu se je cene mleka italijanskega izvora v prodaji na drobno

MED ITALIJO IN CSR so v teku pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe na podlagi kompenzacij, ki bo obsegala izmenjavo v vrednosti 3-4 milijarde lir. Tako poročajo italijansko gospodarski listi.

»ILVA« JE NAMESCENCEM PODJETJA V BOLZANETU naznanila, da bo zaprla to tovarno, v kateri je bilo 1.088 delavcev in uradnikov.

Glavni urednik
LOJZE BERCE
Odgovorni urednik
STANISLAV OBLAK
Založnik
»GOSPODARSTVA«
Tiskarna Založništva tržaškega tiska

JAKOB PERHAUC

Trgovina dezertnih vin, likerjev, žganja in sirupov

Ustanovljena leta 1881

Trst — Ulica Xidias 6 — Trst

Telefon šte. 96-332

DELOVNEMU LJUDSTVU NUDIMO ORIGINALNA

Vipavska in briška vina,
kraški teran, žgane pijače

SLOVENIJA - VINO

LJUBLJANA, Frankopanska 11

Telefoni: 22-18 in 21-71

Brzjavi: VINEXPORT